

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Centralizacija v naučnem oziru.

Ako bi hoteli iz potrjenja kranjske šolske postave sklepati na bodočo politiko, tedaj se nemamo nadjati druge sisteme. Merodajni krogi barem v šolskih zadevah gojé še vedno idejo centralizacije, idejo uradniskega uniformiranja raznih panog državnega drevesa. V tem prepričanju nas je okrepila tudi debata v državnem zboru o priliki razgovora o odškodovanju potnih stroškov okrajnim šolskim svetovalcem. Iz govorov vladnih zastopnikov se je videlo, še več pa se mej vrstami čitalo, da jim nij bilo toliko na tem ležeče, da bi se prištedilo 80.000 gld., kar se je pač krepko poudarjalo, ampak preosnovanje sedanjega šolskega aparata v smislu koncentracije, t. j. združevanje oblasti v vladne roke jim je bilo posebno pri srcu. Minister Stremayer se je izjavil: Glavne osebe v okrajnem šolskem svetovalstvu sta c. kr. glavar in c. kr. nadzornik, ona dva sta pravo jedro te korporacije. Večletni voditelj avstrijskega ljudskega šolstva, dvorni svetovallec Heršman se je prav simpatično izjavil o novej kranjskejšolski postavi, rekoč, da mu je tako koncentracija ljuba, da bi bilo želeti enakih postav tudi od strani družih deželnih zborov. Tendenca vseh teh naprav, zakonov in predlogov je dati šolstvu uradniško obliko, učitelju uradniško sukajo in centralizacijo.

V teku 10 let je avstrijsko šolstvo doživelo res velezanimivo metamorfozo. Pred letom 1868. bilo je del cerkvenega (in zraven vladnega) organizma. Bilo je učiteljstvo v tacem stanju, katerega je v nekaterih slučajih tudi težko prenašalo, zlasti ker so bile socijalne in materialne učiteljske razmere mno-

gokrat, zlasti pri nižjej kategoriji učiteljev žalostne. Prišla je doba preobrazovanja, doba učiteljske nade za boljšo bodočnost, doba, v kateri se je sicer nekaj za šolstvo in učiteljstvo storilo — a žalibog hitro hitro je nam ta čas zginit.

Kaj se je vse delalo v tej minolej dobi? Učiteljstvo je hrepelo po boljšem materialnem stanju, domoljubni del se je potezal ob enem tudi za pravo šolsko korist in zavedni del učiteljev poganjal se je še za samostalnost svojega stanu. Koliko se je doseglo? V prvem obziru (materialno učiteljsko stanje) malo, v drugem (boljše stanje šol) le nekoliko, a v tretjem obziru (učiteljska) samostalnost... ne smemo govoriti!... Kaj je v dobi preobrazovanja storila cerkvena stranka? Ona je bila pasivna v vsem. Kaj neodvisna narodna? Krepko se je potegnila za narodne pravice, narodni jezik v šoli, za samostalnost šole in tudi nekoliko za boljše gmotno stanje učiteljsko. Katera stranka je pa zmagala? Stvariteljica novih šolskih zakonov, vladajoča stranka je s svojo močno podporo konsekvantno izpeljala svoje prvotne namene. Združila je vse državljanske moči v eno celoto. K mogočnemu stroju uradnikov pridružila je še velik broj vojniki nižje kategorije, ljudsko učiteljstvo, katero je uže skoro v vseh avstrijskih deželah v vladnih rokah. Ako se moč države v tej centralizaciji pokazuje in razodeva, ako bode to duševno uniformiranje vseh javnih služabnikov vlado in državo zdatno okrepčalo, potlej smo na pravem potu do državnega blagostanja. Ali o vseh teh naredbah imamo obilo pomislekov, katerih pa bržčas objaviti ne smemo, valjda nam jih državni pravdnik ne pustil.

Majhen ali odločen sovražnik Nemcev

je gotovo sosed njih, Danec. Danska monarhija ne šteje več nego 1,724.470 prebivalcev, toraj je malo večja nego bi bila zedinjena Slovenija. Ali ta Danska ima slavno zgodovino, ima lepo literaturico in vsled tega je danski narod tako kulturne kakor malo kateri večji. Do konca pretečenega stoletja so tudi na Danskem Nemci in nemškutarji šopirili se kakor pri nas Slovencih, večje danske literature nij bilo, nemški jezik je bil pri dvoru in pri gospodi „nobel“ jezik, danski le za kmete. In če je kateri pesnik (kakor Baggesen, Oehlenschläger) kaj pisal, pisal je rad nemško in dansko ob enem. Ali s početkom tega stoletja se je mej Danci probudil živ in plodonosen narodni duh, narodna literatura in znanost se je ustvarila in nemščino iz dežele ven vrgla. Nemci so bili zategadelj na nje silno jezni, napravili so leta 1864 vojsko zoper Dance in so jih zmagali po prilično težkem boju, v katerem so se Danci izvrstno držali. Nemci so jim potlej v miru dunajskem 30 okt. 1864 odvzeli dve provinciji, Šlezvik-Holštajn in L uburg. Potlej po vojski Avstrije z Nemčijo leta 1866 je sicer Napoleon našo monarhijo navoril, naj si pridrži pravico, za Dansko terjati severne dele Šezvika, kjer Danci prebivajo za Danijo nazaj. Ali letos je grof Andrassy to pravico (člen V. praškega miru) prostovoljno oddal Nemcem.

To pred očmi imevši bode bralec razumel sledeče poročilo iz najnovejših dnij: Dunajskeje „Deutsche Zeitung“ se poroča iz Kopenhagena 22. t. m., da je 239 danskih prvotnih volilcev iz okrožev Hadersleben in Apen-

Listek.

Jezikoslovne reči.

Iz Slovenije. — M.

U bodemo pisali namestu v.

(Dalje.)

4. Ovo razločevanje v slovenščini je smešno in sramotno. Kaj si bodo mislili o naši bratje Srbohrvatje in drugi Sloveni, kadar vidijo, da niti dva pisatelja ne pišeta enako, in da celo poedini pisatelj eno in isto besedo zdaj tako zapiše, zdaj pa tako. Menili bodo, da je naša pisava ali tako čez mero slobodomiselna, ali pa da pisatelji slovnice ne zaajo. „Danica“ in Novice“ imajo vrednika, „Narod“ in „Zvon“ pa urednika. Kje je razloček? Vendar ne ta, da bi bil vrednik bolj nazadnega mišljenja, urednik pa bolj naprednega, saj pri nas nikogar ni, ki bi ne hotel krepko napredovati. Ta piše uvod, oni vvod, ta vpliv oni vpliv, ta vstati oni vstati, in tako gre ta pisarija in

infinitum. Vsega tega naravna posledica je ta, da pri nas glagolov zloženih s predlogom *u* ali *v* nikdo ne ume prav pisati, niti kmet, niti gospod, dočim na jugoslovanskem zadevne glagole vsak seljak in prostak prav pisati zna. Ko bi se pisatelji vsaj slovnice držali, da bi one glagole tako pisali, kakor ona velevala gledé te razlike. Gospod pisatelj članka: „Kaj smo?“ itd. kojemu je slovenščina domača, pa se vendar tega predsodka zuebiti ne more, sam piše enkrat *uspeh*, potem pa *vpeh*. Ali nij ta razlika kozja dlaka in še menj? Poreče, „tiskarski pogrešek je“. Najbo; pa tudi tega bi ne bilo, ko bi dosledno pisali, ali povsod *u*, kakor narod zahteva, ali pa povsod *v*. To bi bila sicer napaka, toda dosledna napaka, in ne razkrivali bi pred svetom, kako s pravopisom tavamo. In vendar, — kdo bi mislil še se nahajajo možje, ki taki pisariji pripisavajo vsoko ceno, češ, da je izvrstna! Tako pravi pisatelj članka „Kaj smo?“ itd. (v let. „Nov.“ str. 45): In res, kako bi mogli mi

sami iznebiti se lepega predstva (!) ki nam so ga odkrili (!) in ohranili veljavni gramatiki (gl. na pr. Metelko str. 144 in 145)“. Dokler bodemo imeli tako misleče pisatelje, je razvoj slovenskega jezika zadržavan, napredek naše pisave utopija, misel jugoslovanskega zblizavanja prazne sanje, vse tako naše prizadevanje humbug.

Kaj to je „lepo predstvo“, ako napak pišemo, ako se s tako pisarijo smešimo? In ta pisatelj celo vsklikne: „Kdo ne pozna razločka med *urezati* in *vrezati*!“ Mož, strokovnjak na glasu, na jezikoslovnem polju ne majhna avtor teta, ta profesor pravi: „Napčno in zgodovinskemu razvitku naše slovensščine **nasprotno** je razločevanje mej *u* in *v* v sestavah, kakor *urezati ab* in *vrezati einschneiden*; naša slovenščina ima v tem primeru angleški *w*,“ ki se izgovarja kakor *u*. Dalje on piše: „Razločevanje mej *u* in *v* sekatati so se **izmislili** se le noveji slovničarji, ali prav za prav

rade v severno-šlezviškem listu „Danewirke“ objavilo sledečo izjavo: „Vsled pogodbe, sklenene 11. oktobra 1878 mej Nemčijo in Avstro-Ogersko se je ovrгла dolžnost Pruske, da bi severni Šlezvik oddala po izvršenem glasovanju ljudstva zopet Danskej. Mi upamo, da se ta stvar, ki je za nas in naše sodržavljane življensko vprašanje, s tem še nij končno rešila. Da pak se ne bode dvomilo o tem kakšen vtis bi namera končno veljavne ločitve severnega Šlezvika napravila na naše prebivalstvo, izjavljamo mi podpisani, zastopajoči veliko večino ljudstvo zastopajočih prvotnih volilcev, sledeče: Z danskim narodom imamo jeden in isti jezik, skupno duševno življenje in zgodovinske spomine. Mi smo bili srečni, ko je pripadal naš narod k danskej državi. Nikdar nijsmo želeli od nje se ločiti, in prebivalstvo severnega Šlezvika bi postalo jako žalostno in potrto, ako bi ona dogodba mej Avstrijo in Prusijo pomenila to, da bomo za zmirom ločeni od ónega naroda, v katerem so naše naravne korenike.“

To je narodni glas, patrijotični vzklic potlačenega rodoljuba, simpatičen vsacemu pravičnemu človeku, le nemškimi prusijanom ne!

Kakor stvari stojé nij dvomiti, da bode Danska tačas, kadar bode Nemčija v kakovo veliko vojsko zapletena (ali s Francijo ali z Rusijo ali z Avstrijo, ali z vsemi ali z dvema teb) priskočila in si z orožjem v roki vzela, kar je vselej krivična in požrešna Nemčija zoper vse narodnostno pravo osvojila si. Bog daj srečo Dancem.

Angleška vojska v Afganistanu.

Londonška poročila iz Azije so bila zdaj nekaj časa semkaj jako miroljubiva, videlo se je iz njih, ka si Anglija želi miru in želi roke svoje osloboditi v Aziji, s tem, da bi mir sklenila z afganistanskim vladarjem Jakub-Kanom. Vse želje Angličanov ostale so le želje, kar se razvidi tudi iz poročila veljavnega indijskega časopisa. To poročilo pravi: „Ako je vlada (angleške) matere zemlje, ko je indijskej vladi ukazala, boj z Afganistanom najhitrejše dokončati, tačas mislila, da je čas prišel, ko se bodo naše razmere z Afganistanom tedaj lahko mirnim putem uredile, morali so poznejši dogodjaji to zmotnjavo hitro odpraviti. Da bi bili v Londonu želeli končati vojsko, kar ka-

kor da bi z očmi trenol, s porazmmljenjem ali brez njega, kakor so druge novine poročale, tega nijsmo ni jeden trenotek verovali. Ako je bila vojna politika vladna pravšna ali ne, — ako bi se pak naša vojska kar nagloma iz Afganistana odpozvala, ne da bi se bil glavni smoter te vojne dosegel, veljalo bi toliko, kakor na nas poklicati še večja zla, nego so bila óna, katerim bi se morali izogaiti sto vojno. S tem bi priznali mi svoj neuspeh, a to bi prouzročilo, da bi se zla vzlja Afganistancem in družih spremenila v dejansko protivljenje in na boj pozivanje. Da so avtoritete angleške vlade indijskej jako priporočevale vojsko brzo dovršiti z Afganistanom, to je jako verjetno. A v teh instrukcijah se je pa gotovo tudi priznalo, da, ako se hoče cilj doseči, se mora v tem slučaju vojna nadaljevati. Gotovo da se je indijskej vladi ukazalo, primerne dogovore z Afganistanom pričeti, ali, ako bi se pa ti dogovori nezadovoljivo končali, da mora brzo in energično delati. „Naj bodo ali dogovarjanja ali pa še daljni boj, kar boste storili, storite hitro“, — tako so se na vsak način angleške instrukcije glasile, in kakoršnih se je istinito potrebovalo. Čakanje v Dželalabadu je tako iz vojničkega kakor iz političnega stališča predolgo trajalo. Tacih prikazkov se ne manjka, ki nas opominjajo, da, ako Angleži ne bodo kmalu jeli dalje prodirati, bodo Serdari splošno odpali, ki so se nas oklenili le radi naših hitro dobljenih zmag, ali pa radi sovraštva do Šir Alija. Nekateri izmej teh glavarjev souže tudi res prestopili k Jakub kanu drugi se še nijso odločili. Z druge strani pak vsa znamenja govoré, da bode Jakub kan boj nadaljeval, in jedini rezultat našega (angleškega) čakanja bode ta, da se nam bodo vojne težavnosti še namnožile. — V Dželalabadu se velikansko nakopičuje provijanta, in vse kaže zdaj na to, da bodo Angleži jeli dalje prodirati; isto tako se trudijo, da bi se do 1. majnika v Quetti preskrbeli z živežem za 6 mesecev. Iz Jakobabada se poroča, da je cel train za oblegovanje dobil ukaz naprejši, in tudi Bombayska brigada v Pišinskej dolini jela se bode takoj dalje premikati, kakor hitro bodo ceste in živež zavarovani. Somiani cesta se bode takoj odprla, in nakupilo se je 2000 velblodov, da jih bodo porabili za vojni transport. S kratka, srednjeazijsko vprašanje

je še tako odaljeno od svoje rešitve, kakor evropsko-orientalno.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. marca.

Gospodska zbornica drž. zborid je sprejela 27. marca postavo o daljnem pobiranju davka in oddanji 100milijonne zlate rente. — Ministerski predsednik Stremayr je „energično“ odbijal napade grofa Leona Thuna na vlado, in je dejal, da javno mnenje z „nemotiviranimi“ tožbami njegovimi ne bode omahljivo postalo. — Tako nas podučuje telegram, da vemo kakšne so bile Thunove obtožbe, moramo počakati prestoličnih časnikov.

Bivši vstaški vodja **Hercegovincev** župnik Mušič je bil 27. marca na Dunaji pri cesarji sprejet in je prosil, naj se avstrijska vlada za uboge kristijanske Hercegovce in Bošnjake zboljša takó, da se bode nehalo Turke podpirati, in dobodo kristijani res enako pravico in zemlje.

Magjari iz Szegedina so se razšli po srbskih vaseh na jug od preplavljenega mesta. Srbi so jih povsod kot nesrečneže gostoljubno sprejeli in za nje skrbeli. To je blago maščevanje za vse óno zlo, kar ga je magjarizem uže naredil Srbom in drugim Slavjanom. Leta 1848 so Magjari Srba Zeravico neusmiljeno v Szegedinu umorili, dosti srbskih vasij požgali, predlanskim so Srba Miletčica po nedolžnem v zapor vrgli itd.

Ogerska državna zbornica je 27. marca po dolgej debati sprejela z 208 proti 154 glasi vladni predlog, naj se odobri ali inartikulira berlinski dogovor. — Pred koncem debate je minister Tisza zopet pobijal opozicijo skrajne levice in družabnikov njenih. — Srbski poslanec Polit pak je dejal, da je neplodovito, zdaj še o okupaciji Bosne prepirati se, ko je vendar uže zvršena. Po njegovej misli berlinski dogovor orientalnega vprašanja nij rešil, ampak le še bolj zamotal in zaplél. On je odločeval o razmerah orientalnih narodov, a nij pred očmi imel njih pravih razmer in koristij. Evropa je le nepravilno protivna Rusiji, ali ničesa ne vé, kaj bi namesto Turčije posadila boljega. Ta Turčija pa se je izkazala nezmožna za vake reforme, in Evropa nij nič storila za kristijane v orijentu, le Rusija je kaj storila. Avstrijsko-ogerska monarhija, pravi goornik, pa dvoumno rolo igra, ker bi na jednej strani rada delala se kakor osvoboditeljica orientalnih Slovanov, na drugej strani pa govori tako, kakor da je okupacija le Slovanom sovražna. Govornik dalje kaže, da magjarski rod nema nobenega interesa delati zoper svobodo krščanskih orientalnih narodov. Če hoče Avstrija veliko orientalno politiko delati,

so je uzeli iz drugih slovenskih jezikov.“ Ime tega gospoda je znano jezikoslovcem.

Otec Marko je bil tudi „veljavni gramatik“, se ve da o svojem času, in njegova „slovnica“ je cela dva natisa doživela, s čemer se Metelkova ne more hvaliti. V Pohlinoi slovnici je ravno tako marsikako zrno, kakor je v Metelkovi, marsikaka pleva, za koje se dandanes nihče ne zmeni. Če je Metelko res tako dovršen in tedaj „veljaven gramatik“, zakaj pa ne pišemo po njegovem: perdejlek, perzadejtè, dobreh, z dobrem? Če je njegova pisava prava, to je naša napčna, če je pa naša prava, je njegova napačna. Kako „veljavni gramatik“ je Metelko, naj kažejo besede g. prof. Levca (gl. Jahresbericht d. St. O. Realschule. Laibach 1878. Str. 11. D. u-Stämme. 1. b) „Napčni dat. sg. na u: sinov...“, ki se zdaj v pisnem jeziku izključno nahaja, sta še le Kopitar 232 in Metelko 178, 179 postavila“, itd. Kdo je nap-

čni dativ postavil? Metelko; kdo tedaj na pak uči? Metelko. Ali se moremo, ali se smemo sklicavati na pogrške? Ono razločevanje — gledé naroda — je gotovo napaka. Ali so napake „lepa predstva“? Da nikomer krivice ne delamo, recimo, da Metelko je za deset Pohlinoi, to je, Metelkova slovnica ima več dobrega v sebi, ko deset Pohlinoi, zarad tega pa še ni vsaka smet zlata resnica in grda napaka „lepo predstvo“. Za Boga svetega, ne skušajmo zagovarjati, kar je slabega, plev, iz gole zaljubljenosti v napake, ki grdijo našo pisavo! Da se izbavimo iz take pisarije, nam ne preostaje družega, nego pisati povsod dosledno v, ali pisati povsod dosledno u. Kaj je bolje? Ali pišemo dosledno povsod v, zadovoljili bodemo kranjski, ali bolje rečeno gorenjski slovenščini, — kaj pravim slovenščini, gorenjskim nenaprednim pisateljem — pa oddaljili se bodemo od vseh drugih Slovanov, oddaljili od lastnega naroda, za peljali bodemo velik del slovenskega na-

roda k napačni izreki; in za vselej naj omolkne ono proslavljenje zedinjavanja in zblížavanja z bratskim narodom Hrvatov, ker je v tem pogledu do cela nesmiselno. Ako pa pišemo povsod u, približali se bodemo i drugim Slovanom, zlasti slovenskemu narodu, za prečili bodemo napačno izreko, zlasti štajerskih Slovencev, in zdatno se bodemo približali Srbohrvatom. Ako je res, da se imamo ozirati na svoj narod, ako je res, da se imamo nagibati k Jugoslovanom, zlasti Hrvatom, potem moramo, na vsak način, pisati u, kjer in kakor ga pišejo ti.

Pisatelj članka „Kaj smo? in česa hočemo?“ sicer pravi, da pišimo po sedanji navadi, bolje razvadi, v, da dobimo vse tiste „tenkosti, odličice ali nuance in finosti drugih jezikov, katerih doslej, žalibog, pogostoma v našem pogreša“, (gl. „Nov.“ 7 list, 1. 1879, str. 53). To je pač jako plitev razlog, kajti Srbohrvati, kojih pravopis se sklada z narodno goverico, ne poznajo tega razločevanja,

mora se prej ali slej z Rusijo zvezati, ali potlej mora pa tudi svoj notranji sistem izpremeniti in slovanskemu elementu óno stališče dati, ki mu po pravici gre.

Vnanje države.

Bolgari v vzhodnej Rumeliji prav dobro organizirane demonstracije delajo zoper evropskega komisarja Schmidta. Vse kar je okolo njega. celo kozake pretepo, le njemu nič ne storé. Ruski oficirji prenašajo, da kamenje od Bolgarov na nje leti — piše „Pol. Corr.“ — a se ne ganejo, ker privoščijo „Evropcem“ napade.

Iz **Belgrada** se poroča, da bode námesto Vasiljevića prevzel profesor Stojan Bošković ministerstvo za nauk.

Iz **Aten** se poroča, da so prišle v luko Piräosa tri angleške vojne oklopne ladije. — Ali Grke pred Turki varovat, ali pa Grkom vojsko braniti?

Na **Francoskem** se je samo to bati, da ne bi radikalizem preveč premagoval in republiki škodoval. Zdaj je Ferry predložil postavo, ki daje šole in uk le državi v roke. Zoper to se dviga cerkev in naglašuje svoje pravice. Agitacija je uže velika. Valjda se bodo republikanci premislili, predno bodo šte vilo svojih protivnikov neprevidno množili. Svobodo vsem prepričanjem, pa ne prehude centralizacije.

Kakor poslednji telegram iz Francoskega javlja, je večina senata zoper predlog, da bi se obe zbornici vrnila iz Versaillesa zopet v Pariz. — Ministri pa so rekli, da so za vrnitev v Pariz, ali hočejo, da se vse zelene garancije (za varnost parlamenta) dadé.

Iz republike **Švajce** se poroča, da je narodno svetovalstvo (nationalrat) zavrglo s 65 glasi proti 62 glasom (torej le s tremi glasi večine) nasvet stanovskega svetovalstva (ständerrat) v Genfu, naj bi se smrtna kazen odpravila.

Angležem se v južnej **Afriki** kopičijo sitnosti in težave. Poleg Zuluvov so vstali še rodovi Basutosov zoper svoje gospodarje Angleže in jim bodo nadleže delali. Oni sicer niso tako vojeviti kakor Zulu, ali ravno zdaj so neprilicni pod orožjem.

Dopisi.

Iz **Ljubljane** 27. marca [Izv. dop.] Tukajšnji narodni trgovec g. B. je pri c. kr. dež. sodišči v Ljubljani vložil prošnjo za vknjiženje lastninske pravice, katera je bila pisana v dobri slovenščini, a dotični odlok mu je sodišče poslalo v nemščini! Po § 13 zemljejniznega zakona se imata stranki dogovarjati v jezici, katerega govoré deželani

vendar prav dobro izražajo „vse tenkosti, odličice ali nuanse in finosti drugih jezikov“ bolje nego mi, imajoči, ali vsaj imeti hoteči to dlakocepno razločevanje. Ta „odličica“ je le nekaj umišljenega, nekaj strahu podobnega, ki je „okoli in okoli votel, v sredi ga pa nič ni“, kakor narod ta pojem opisuje.

Ako pa rabimo ta predlog tako, kakor ga rabijo Srbohrvatje, potem bodedo zares imeli lahko pa tudi stalno pravilo pisave, in veljale bodo besede g. Stritarja, ki pravi: „Ena mojih misel je ta, da ne sme vsak pisati tako, kakor se mu dozdeva; da so neka stalna pravila, katerih se je držati vsakemu slovenskemu pisatelju“, („Zvon“ 1876. str. 62), in ta stalna pravila nam podaja narod, ki govori vokal u. Ne zaverajmo razvoja našega jezika, ne silimo ga v spono zastarelih oblik, kakoršna je oblika predloga e, ampak pustimo „naj se naše slovstvo razvija in rase po edino pravih, naravnih zakonih, da bode zdravo in krepko, ne puhlo in sleparsko“. („Zvon“ 1876. str. 95.)

(Dalje prih.)

(landesüblichen sprache). Naj nam bode dovoljeno vprašati, zakaj se tukaj nij oziralo na ta paragraf? Ali je gospod referent morebiti mislil: g. B., trgovec v Ljubljani, umeje ali vsaj ima umeti nemščino, in zatorej mu gre ipso facto nemšk odpis? Ali se je morebiti opiral na § 102., poleg katerega se v zemljiščno knjigo sme kaj vpisati le tedaj, ako zemljiščnoknjižno sodišče izda pisan nalog? In mož je kombiniral tako: zemljiščne knjige so pisane v nemškem jezici, ergo ima tudi dotičen odlok glasiti se v uradni nemščini?

Komentara temu dejaniu pristavljati se nam ne zdi potrebno in zbog nekkih znanih ozirov ne koristno. Čitatelji našega lista so itak uže vajeni na one črke, ki nijso tiskane v „Sl. N.“ Jedino to naj omenimo, da je nesmrtni Nemeč K. Immermann, pišoč o svojem narodu, nehoté verno naslikal položaj nas Slovencev. Ta vedri in duhoviti mož je namreč pisal: „dieses volk ist ein riese. welcher an dem seidenen fädchen eines guten wortes sich leiten lässt, es ist tief Sinnig, unschuldig, treu, tapfer und hat alle diese tugenden sich bewahrt unter umständen, welche andere völker oberflächlich, frech, treulos, feige gemacht haben.“

Iz **Proseka** pri Trstu 27. marca. [Izv. dop.] Žalost človeka obide, ko čuje, kako se od lahonske stranke rogovili v VI. okraju naše slovenske tržaške okolice celo proti najzaslužnejšemu našemu narodnjaku in v obče spoštovanemu gospodu Nabergoju! Še več žali slehernega, ko čuje, da celo nekateri volilci njegovega okraja iz gole bedarije nasprotujejo njegovej kandidaturi! Da so to le ljudje brez značaja in lakomniki, hoteči prodati svojo krvno in rójno čast, hlanci tujca za umazane srebrnike, to je gotovo, kajti pošten narodnjak in pravi Avstrijec bi se sramoval tako hudih del in sramot.

Volilci VI. okraja tržaške okolice! Bodite ponosni, da imate jednega Nabergoja mej seboj, moža, ki vas povsod vredno in častno zastopa, kadar in kjer gre za korist okolice, občine in vsega slovenskega naroda. On je ne le čast okolici, ampak vsemu Slovenstvu, katero zastopa. Kdo se je za ribištvo potezal in z živimi barvami slikal ubozega ribiča iz okolice, kateri svoje življenje zaupa razuzdanim valovom, da si prisluži za svojo družino vsakdanjega kruha? Kako se je gospod Nabergoj potezal, da nij bilo z dacom obloženo domače ribištvo, to vé vsak. Povzdignil je glas za ubozega kmeta v državnem zboru, da ne bi obložili preveč z davkom pohištva bornega kmeta, kateri ima svoje stanovanje le za svojo rabo in orodje. Nadalje se je potezal g. Nabergoj na Dunaji za znižanje cene soli, katera je še vedno draga v Avstriji, in katere se mnogo v zalogah pokvari. Za te in vse take koristne stvari se je možato potegnil mož iz vaše srede, rojen mej vami, katerega življenje je vedno pošteno bilo. Nasproti pa se vam postavijo kandidati, kakor je Movroner, lahon, katerega v Trstu še laška stranka nij hotela za kandidata, kateri niti ne zna našega jezika, kateremu je naš jezik le „sramotni pasji jezik“! In takega res hočejo ne kateri voliti za svojega poslanca? Sramota okraju, sramota volilcem in vsemu Slovenstvu, ako bode zastopal tujec vašo hišo! Volilci VI. okraja! premislite, da vas bode svet, ako tujec zmaga, čudno imenoval in strmel nad vašo nedoslednostjo! Pametni možaki, volilci VI. okraja, kateri znate ceniti zasluge svojega

dozdanjega poslanca g. Nabergoja, delajte in govorite še zadnji dan, da ne prodere tujec v vašo hišo! Ne volite lahona, kateri je le za laške interese, ne pa za naše narodne, ne za Trst in ne za avstrijske interese sploh. Zopodite izdajalce zadnji trenotek, in zmaga bo prava, katere bo vesela vsa slovenska dežela, ko bode zopet vas zastopal v obče spoštovani in povsod poznati Ivan Nabergoj.

Iz **Škofje Loke** 26. marca [Izv. dopis.] Dne 3 aprila bomo imeli pri nas volitve za mestni občinski zbor in nekoliko se je uže agitacija začela ali vsaj pogovor o tem, koga bi volili in koga bi ne volili. Tisti, ki bi radi intrigirali zoper domačo ali zoper narodno stranko, — katera žalibog, da nij tako kompaktna, kakor bi imela v tacem mestu biti, kakor je Loka — rabijo različne izgovore in mevžajo tako in drugače, samo naravnost ne povedó, kaj bi radi, ker tega si vendar ne upajo. Najprej se vo, gre za vprašanje, kdo bode za naprei župan. Za to nekateri — nemškutarji in taki, ki se jim na limanice vsedajo — dozdanjega župana malo-stno kritizirajo, da si ravno morajo celó njegovi protivniki vsi enoglasno priznati, da je pošten mož. Zategadelj je naš svet prav kratek: Bodimo veseli če g. Moher hoče še biti naš župan — in od njegovega domoljuba pričakujemo, da bode še na dalje prevzel težave tega častnega mesta — in glásuimo le za take domače narodne odbornike, ki bodo dali Mohorju glasove, ne pa kacemu nemškutarju ali kateremu tacemu, ki ne bode poslušal najprej interesov loškega mesta, ampak kake druge svoje gospodarje.

Iz **Čakabra** 26. marca. [Izviren dopis.] Vaši nemškutarski poštarji počeli so uže našim hrvatskim oblastnijam propisovati uradovni jezik! Tukajšnjemu kr. kot. sodu povratil je c. kr. poštarški urad na Zidanem mostu službeno na c. kr. kot. sod v Bošnjakih adresirano pismo s to-le opazko: „Nachdem durch deutsche ämter die umkartirung erfolgt, so wolle der adresat in verständlicher weise angegebe werden“.

Ker se je pa naš kot. sod pritožil proti takemu postopanju, je te dni c. kr. ministerstvo za trgovino podučilo poštarja v Zidanem mostu, da še vendar le nema pravice zapovedavati hrvatskim sodnijam, v katerem jeziku imajo jedna drugej dopisovati, pa mu je tudi povedalo, kar še poprej nij znal, da mesto „Bošnjaki“ v bivšej vojnej krajini še nij krščeno v nemškem jeziku, pa ker se tam tudi poštarški urad nahaja, da bi ga bil mogel poštar lahko najti tako kakor je brez nemškega prevoda v svojem registru, ko bi ga bil le iskal.

Vesele reči se itak dogadjajo pri vas na Slovenskem.

Domače stvari.

— (Tiskovna pravda.) V zadnjem listu smo poročali, da je „Laibacher Tagblatt“ bil prisiljen preklicati svojo denunciacijo, da so sodniški uradniki na Vrhniki agitirali pri zadnjih narodno izpalih občinskih volitvah na Vrhniki. Denes poročilo s tem dopolnjujemo, da je „Tagblatt“ to storil le vsled sodniške obravnave, ki se je vršila pri tukajšnej deželnej sodnji. Urednik „Tagblatta“ je bil sodniku kot svoje priče za vrhniški dopis navel in naznanil svoje vrhniške pristase: g. Muleja, dalje vrhniškega g. Obreso, g. Goloba, g. Majerja in baje še dva druga. Ali no-

